

Grunnlovsforslag 31

(2015–2016)

Grunnlovsforslag fra Sveinung Rotevatn, Abid Q. Raja og Trine Skei Grande

Dokument 12:31 (2015–2016)

Grunnlovsforslag fra Sveinung Rotevatn, Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om endring i § 57 (valgordningen)

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver, vedtok at dagens 19 fylkeskommuner skal erstattes av om lag 10 nye folkevalgte regioner, med ikrafttredelse fra 1. januar 2020.

Etter forslagsstillerens syn er det naturlig at antall valgdistrikt til Stortinget er identisk med antall regionale folkevalgte nivå. Dette vil etter forslagsstillerens syn gi en bedre dynamikk i samspillet mellom de regionale og det nasjonale folkevalgte organ.

I Grunnloven § 57 er det i andre ledd fastslått at riket skal inndeles i 19 valgdistrikt. Det kan også argumenteres med at tredje ledd (om antall utjevningsmandater) er basert på den forutsetning at det skal være 19 valgdistrikt.

Grunnloven § 57 inneholder følgende bestemmelser:

- Det antall stortingsrepresentanter som blir å velge, fastsettes til 169.
- Riket inndeles i 19 valgdistrikter.
- 150 av stortingsrepresentantene blir å velge som distriktsrepresentanter og de øvrige 19 som utjevningsrepresentanter.
- Ethvert valgdistrikt skal ha 1 utjevningsmandat.
- Det antall stortingsrepresentanter som blir å velge fra hvert valgdistrikt, bestemmes på grunnlag av en beregning av forholdet mellom hvert dis-

trikts antall innbyggere samt areal, og hele rikets antall innbyggere samt dets areal, når hver innbygger gir 1 poeng og hver kvadratkilometer gir 1,8 poeng. Beregningen blir å foreta hvert åttende år.

- Nærmere bestemmelser om rikets inndeling i valgdistrikter og stortingsmandatenes fordeling på valgdistrikter fastsettes ved lov.

Forslagsstillerne viser til at det er lagt opp til at de nye regionene/regionale folkevalgte nivå skal være på plass fra 1. januar 2020 og dermed vil være gjeldende i forbindelse med lokalvalget 2023. Forslagsstillerne mener at det er naturlig at sammensetningen av Stortinget tilpasses den nye regionale inndeling fra stortingsvalget 2021 (eventuelt 2025).

I forbindelse med behandlingen av Dokument 12:18 (2011–2012) Grunnlovsforslag om endringer av Grunnloven § 57 i Stortinget 31. mars 2016, varslet Abid Q. Raja på vegne av Venstre at det var naturlig å se på bestemmelsene i § 57 femte ledd om forholdet mellom vektning av antall innbyggere og kvadratkilometer i valgdistriktene i forbindelse med gjennomføringen av regionreformen. Gitt tilslutning til det overordnede prinsipp om at valgdistrikt til stortingsvalg er lik det regionale folkevalgte nivå, er det naturlig at denne bestemmelsen også tas opp til ny vurdering.

Forslagsstillerne mener at den enkleste framgangsmåten vil være at andre, tredje, fjerde og femte ledd i Grunnloven § 57 oppheves og at disse bestemmelsene reguleres i valgloven § 11-4, men er åpen for at bare noen av leddene fjernes eller endres. Det kan f.eks. være fornuftig at det fortsatt er Grunnloven som regulerer forholdet mellom antallet distriktsrepresentanter og utjevningsrepresentanter, jf. tredje ledd. Gitt at det blir 10 nye regionale folkevalgte nivå, vil det i så fall etter forslagsstillerens syn være

fornuftig med 2 utjevningsrepresentanter fra hvert valgdistrikt og at det samlede antallet økes med 1 mot en tilsvarende reduksjon i antall distriktsrepresentanter.

Forslagsstillerne mener også at det kan argumenteres på et mer overordnet og prinsipielt nivå for at bestemmelsene om antall valgdistrikt, forholdet mellom antall distriktsrepresentanter og utjevningsrepresentanter m.m. bør reguleres i valgloven og ikke i Grunnloven uavhengig av regionreformen.

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn flere forslag som gjør at Stortinget står rimelig fritt til å tilpasse Grunnloven til de nye regionale folkevalgte nivåene når det gjelder sammensetningen av Stortinget etter at det nye folkevalgte regionale nivå er på plass.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Alternativ 1:

§ 57 andre til femte ledd oppheves.

§ 57 sjetten ledd blir andre ledd.

Alternativ 2:

§ 57 andre til fjerde ledd skal lyde:

Riket inndeles i 10 valgdistrikter.

149 av stortingsrepresentantene skal velges som distriktsrepresentanter og 20 som utjevningsrepresentanter.

Hvert valgdistrikt skal ha 2 utjevningsmandater.

–

Riket blir inndelt i 10 valdistrikt.

149 av stortingsrepresentantane skal veljast som distriktsrepresentantar og 20 som utjamningsrepresentantar.

Kvart valdistrikt skal ha 2 utjamningsmandat.

§ 57 femte ledd oppheves. Nåværende sjetten ledd blir femte ledd.

Alternativ 3:

§ 57 andre til fjerde ledd skal lyde:

Riket inndeles i 10 valgdistrikter.

159 av stortingsrepresentantene skal velges som distriktsrepresentanter og 10 som utjevningsrepresentanter.

Hvert valgdistrikt skal ha 1 utjevningsmandat.

–

Riket blir inndelt i 10 valdistrikt.

159 av stortingsrepresentantane skal veljast som distriktsrepresentantar og 10 som utjamningsrepresentantar.

Kvart valdistrikt skal ha 1 utjamningsmandat.

§ 57 femte ledd oppheves. Nåværende sjetten ledd blir femte ledd.

Oslo, 30. september 2016

Sveinung Rotevatn

Abid Q. Raja

Trine Skei Grande

Referert i Stortingets møte 30. september 2016.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Olemic Thommessen

president